

1 První část – obecný záměr a cíle šetření TALIS

TALIS je rozsáhlé mezinárodní šetření učitelů, vyučování a prostředí pro učení, je to jedna z mnoha aktivit a studií programu OECD pro hodnocení a monitoring politik, praxe a výsledků vzdělávacích systémů ve světě. TALIS užívá pro sběr dat dotazníky administrované učitelům a jejich ředitelům. Jeho hlavním cílem je vytvořit mezinárodně srovnatelnou informační bázi relevantní pro rozvoj a implementaci politik zaměřených na učitele a vyučování se zvláštním zřetelem k těm aspektům, které ovlivňují učení žáků.

Šetření TALIS 2008 a 2013 představovala významný příspěvek k mezinárodnímu výzkumu učitelů a podmínek pro vyučování. TALIS 2008 vyústil v publikaci zprávy nazvané *Vytváření efektivních prostředí pro výuku a učení: První výsledky z šetření TALIS (Creating Effective Teaching and Learning Environments: First Results from TALIS)*, OECD, 2009a) v roce 2009, zatímco z TALIS 2013 vznikla *Mezinárodní zpráva z šetření TALIS 2013 (TALIS 2013 Results: An International Perspective on Teaching and Learning)*, OECD, 2014a).

Obě šetření také vedla k mnoha dalším publikacím včetně tematických zpráv a analýz. Mezi ně patřily *Teaching Practices and Pedagogical Innovation* (Vieluf et al., 2012), *The Experience of New Teachers* (Jensen et al., 2012) a *Supporting Teacher Professionalism* (OECD, 2016a). Záměrem další publikace orientované na profesi učitele nazvané *A Teacher's Guide to TALIS* (OECD, 2014d) bylo rozšířit dosah publikací TALIS. V průběhu let vzniklo také velké množství pracovních analýz k důležitým tématům jako podpora pozitivního chování žáků nebo k metodologickým otázkám týkajícím se například srovnatelnosti dat a měření. Další typ publikace *Zaměřeno na vyučování (Teaching in Focus)* poskytuje výstižné shrnutí zjištění TALIS o záležitostech vztahujících se k vyučování a učení ve školách a k pracovním podmínkám učitelů.

1.1 Vybraná zjištění TALIS

Mezi hlavní zjištění TALIS 2008 patří:

- Podle zástupců vedení v přibližně jedné třetině zúčastněných škol je jejich schopnost poskytovat kvalitní výuku snižována v důsledku nedostatku kvalitních učitelů.
- Programy pro uvádění začínajících učitelů nejsou dostupné ve všech zúčastněných školách.
- Učitelé uváděli, že potřebují více školení v oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT), vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a vyučování v rozmanitých podmínkách.
- Vedení škol považuje zdroje, regulační rámec a prostředí školy ve vztahu k efektivnímu školskému managementu za kriticky důležité faktory.
- Zkušenosti učitelé si (v průměru) důvěřovali v oblasti schopnosti vyučovat, ale měli nižší úroveň spokojenosti v zaměstnání než učitelé na začátku své kariéry.
- Učitelé vnímaná profesní zdatnost a spokojenost v zaměstnání byly spojeny s příležitostmi participovat na rozhodování ve škole a kooperativním učením.
- Učitelé, kteří pracují v „náročných“ třídách, častěji vykazovali nízké úrovně vnímané profesní zdatnosti.

Šetření TALIS 2013 vygenerovalo množství politicky relevantních zjištění, z nichž některá se týkala počátečního vzdělávání učitelů a dalšího profesního rozvoje. Přestože většina učitelů absolvovala univerzitu (nebo její ekvivalent) a program pro přípravu učitelů, ti, jejichž formální